

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

Yirmiüçüncü Söz

[Şu sözün iki mebhası vardır.]

□ □

00000000 000000000000 00000 0000000000 000000000 000 0000000000000 0000000000 0000000
0000000000000000 0000000000 00 0000000000 00000000000 00000000 000000000000

Birinci Mebhas

İmanın binler mehâsininden yalnız beşini "BEŞ NOKTA" içinde Beyân ederiz.

BİRİNCİ NOKTA: İnsan, nur-u îmân ile a'lâ-yı illiyyîne çıkar; Cennet'e lâıık bir kıymet alır. Ve zulmet-i küfür ile, esfel-i sâfilîne düşer; Cehennem'e ehil (olacak) bir vaziyete girer. Çünkü îmân, insanı Sâni-i Zülcelâl'ine nisbet ediyor; îman, bir intisabdır. Öyle ise însan, îmân ile insanda tezahür eden san'at-ı İlâhiye ve nukuş-u Esmâ-i Rabbâniye îtibariyle bir kıymet alır. Küfür, o nisbeti kat'eder. O kat'dan san'at-ı Rabbâniye gizlenir. Kıymeti dahi yalnız

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

madde îtibariyle olur. Madde ise, hem fâniye, hem zâile, hem muvakkat bir hayât-ı hayvânî olduğundan, kıymeti hiç hükmündedir.

Bu sırrı bir temsil ile Beyân edeceğiz. Meselâ: İnsanların san'atları içinde nasılkı maddenin kıymeti ile san'atın kıymeti ayrı ayrıdır. Bâzan müsavî, bâzan madde daha kıymettar, bâzan oluyor ki; beş kuruşluk demir gibi bir maddede beş liralık bir san'at bulunuyor. Belki bâzan, antika olan bir san'at, bir milyon kıymeti aldığı halde, maddesi beş kuruşa da değmiyor. İşte öyle antika bir san'at, antikacıların çarşısına gidilse, hârika-pişe ve pek eski hünerver san'atkârına nisbet ederek o san'atkârı yâd etmekle ve o san'atla teşhir edilse, bir milyon fiatla satılır. Eğer kaba demirciler çarşısına gidilse, beş kuruşluk bir demir bahasına alınabilir.

İşte insan, Cenâb-ı Hakk'ın böyle antika bir san'atıdır ve en nazik ve nâzenin bir mu'cize-i kudretidir ki; insanı, bütün Esmâsının cilvesine mazhar ve nakışlarına medâr ve kâinata bir misâl-i Mûsaggar Sûretinde yaratmıştır.

Eğer nur-u îmân, içine girse, üstündeki bütün mânidar nakışlar, o ışıkla okunur. O mü'min, şuur ile okur ve o intisabla okutur. Yâni: «Sâni-i Zülcelâl'in masnuuyum, mahlukuyum, rahmet ve keremine mazharım » gibi mânâlarla İnsandaki san'at-ı Rabbâniye tezahür eder. Demek Sâniine intisabdan ibaret olan îman; insandaki bütün âsâr-ı san'atı izhar eder. İnsanın kıymeti, o san'at-ı Rabbâniyeye göre olur ve âyine-i Samedâniye itibariyledir. O halde şu ehemmiyetsiz olan insan, şu itibarla bütün mahlukat üstünde bir muhatâb-ı İlâhî ve Cennet'e lâayık bir misafir-i Rabbanî olur.

Eğer kat'-ı intisabdan ibaret olan küfür, insanın içine girse; o vakit bütün o mânidar nukuş-u Esmâ-i İlâhiye karanlığa düşer, okunmaz. Zira Sâni' unutulsa, Sânia müteveccih mânevî cihetler de anlaşılmaz. Âdeta baş aşağı düşer. O mânidar âlî san'atların ve mânevî âlî nakışların çoğu gizlenir. Bâki kalan ve göz ile görülen bir kısmı ise; süflî esbaba ve tabiata ve tesadüfe verilip, nihayet sukut eder. Herbiri birer parlak elmas iken, birer sönük şişe olurlar. Ehemmiyeti yalnız madde-i hayvaniyeye bakar. Maddenin gayesi ve meyvesi ise; -dediğimiz gibi- kısacık bir ömürde hayvanatın en âcizi ve en muhtacı ve en kederlisi olduğu bir halde yalnız cüz'î bir hayat geçirmektir. Sonra tefessüh eder gider. İşte küfür, böyle mahiyet-i insâniyeyi yıkar, elmastan kömüre kalbeder.

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

sh: » (S: 326)

İKİNCİ NOKTA: İman nasılkı bir nurdur, insanı ışıklandırıyor, üstünde yazılan bütün mektûbât-ı Samedâniyeyi okutturuyor. Öyle de, kâinatı dahi ışıklandırıyor. Zaman-ı mâzi ve müstakbeli, zulûmattan kurtarıyor. Şu sırrı, bir vâkıada □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ âyet-i kerîmesinin bir sırrına dair gördüğüm bir temsil ile Beyân ederiz. Şöyle ki:

Bir vakıa-i hayâliyede gördüm ki: İki yüksek dağ var birbirine mukabil. Üstünde dehşetli bir köprü kurulmuş. Köprünün altında pek derin bir dere. Ben o köprünün üstünde bulunuyorum. Dünyayı da, her tarafı karanlık, kesif bir zulûmat istilâ etmişti. Ben sağ tarafıma baktım; nihayetsiz bir zulûmat içinde bir mezar-ı ekber gördüm, yâni tahayyül ettim. Sol tarafıma baktım; müdhiş zulûmat dalgaları içinde azîm fırtınalar, dağdağalar, dâhiyeler hâzırlandığını görüyor gibi oldum. Köprünün altına baktım; gâyet derin bir uçurum görüyorum zannettim. Bu müdhiş zulûmata karşı sönük bir cep fenerim vardı. Onu istimâl ettim, yarım yamalak ışıyla baktım. Pek müdhiş bir vaziyet bana göründü. Hattâ önümdeki köprünün başında ve etrafında öyle müdhiş ejderhalar, arslanlar, canavarlar göründü ki; keşke bu cep fenerim olmasa idi, bu dehşetleri görmese idim, dedim. O feneri hangi tarafa çevirdim ise, öyle dehşetler aldım. «Eyvâ h! Şu fener, başıma belâdır

»

dedim. Ondan kızdım; o cep fenerini yere çarptım, kırdım. Güya onun kırılması, dünyayı ışıklandıran büyük elektrik lâmbasının düğmesine dokundum gibi birden o zulûmat boşandı. Her taraf o lâmbanın nuru ile doldu. Herşeyin hakikatını gösterdi. Baktım ki: O gördüğüm köprü, gâyet muntâzam yerde, ova içinde bir caddedir. Ve sağ tarafımda gördüğüm mezar-ı ekber; baştan başa güzel, yeşil bahçelerle nuranî insanların taht-ı riyâ setinde ibâdet ve hizmet ve sohbet ve zikir meclisleri olduğunu farkettim. Ve sol tarafımda, fırtınalı, dağdağalı zannettiğim uçurumlar, şâhikalar ise; süslü, sevimli cazibedâr olan dağların arkalarında azîm bir ziyafetgâh, güzel bir seyrangâh, yüksek bir nûzhetgâh bulunduğunu hayal meyal gördüm. Ve o müdhiş canavarlar, ejderhalar zannettiğim mahlûklar ise, mûnis deve, öküz, koyun, keçi gibi

sh: » (S: 327)

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

[illegible]

İşte o iki dağ; mebbe-i hayat, âhir-i hayat.. yâni âlem-i arz ve âlem-i berzahtır. O köprü ise, hayat yoludur. O sağ taraf ise, geçmiş zamandır. Sol taraf ise, istikbaldir. O cep feneri ise, hodbin ve bildiğine îtimad eden ve vahy-i semâvîyi dinlemeyen enaniyet-i insâniyedir. O canavarlar zannolunan şeyler ise âlemin hâdisatı ve acib mahlûkatıdır.

İşte enaniyetine îtimad eden, zulûmat-ı gaflete düşen, dalâlet karanlığına mübtelâ olan adam; o vâkıada evvelki halime benzer ki: O cep feneri hükmünde nâkıs ve dalalet-âlûd mâlûmât ile zaman-ı mâziyi, bir mezar-ı ekber Sûretinde ve adem-âlûd bir zulûmat içinde görüyor. İstikbalî, gâyet fırtınalı ve tesadüfe bağlı bir vahşetgâh gösterir. Hem herbirisi, bir Hakîm-i Rahîm'in birer memur-u müsahharı olan hâdisat ve mevcûdatı, muzır birer canavar hükmünde bildirir.

□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□

hükmüne mazhar eder. Eğer hidâyet-i İlahiye yetişse, îman kalbine girse, nefsin firavuniyeti kırılrsa, Kitabullah'ı dinlese, o vâkîâda ikinci halime benzeyecek. O vakit birden kâinat bir gündüz rengini alır, nur-u İlâhî ile dolar. Âlem

☐ ☐

âyetini okur. O vakit zaman-ı mâzi, bir mezar-ı ekber değil, belki herbir asrı bir nebinin veya evliyanın taht-ı riyâ setinde vazife-i ubûdiyeti îfâ eden ervah-ı sâfiye Cemâatlarının vazife-i hayatlarını bitirmekle

<<

Allahu Ekber

>>

diyerek makamât-ı âliyyeye uçmalarını ve müstakbel tarafına geçmelerini kalb gözü ile görür. Sol tarafına bakar ki; dağlar-misâl bâzı inkılâbat-ı berzahîye ve uhrevîye arkalarında Cennet'in bağlarındaki saadet saraylarında kurulmuş bir ziyafet-i Rahmâniyyeyi o nûr-u imân ile uzaktan uzağa fark eder. Ve fırtına ve zelzele, tâun gibi hâdiseleri, birer müsahhar memur bilir. Bahar fırtınası ve yağmur gibi hâdisatı; Sûreten hâşin, mânen çok lâtif hikmetlere medâr görüyor. Hattâ mevî, hayât-ı ebediyenin

sh: » (S: 328)

mukaddemesi ve kabri, saadet-i ebediyenin kapısı görüyor. Daha sâir cihetleri sen kıyas eyle. Hakikatı temsile tatbik et...

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

ÜÇÜNCÜ NOKTA: İman hem nurdur, hem kuvvettir. Evet hakikî îmânı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir ve îmânın kuvvetine göre hâdisatın tazyikatından kurtulabilir. «Tevekkeltü alallah » der, sefine-i hayatta Kemâl-i emniyetle hâdisâtın dağlarvârî dalgaları içinde seyran eder. Bütün ağırlıklarını Kadîr-i Mutlak'ın yed-i kudretine emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder. Sonra saadet-i ebediyeye girmek için Cennet'e uçabilir. Yoksa tevekkül etmezse, dünyanın ağırlıkları uçmasına değil, belki esfel-i sâfilîne çeker. Demek îmân tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dâreyni iktiza eder. Fakat yanlış anlama. Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek

değildir. Belki esbabı dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek; esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telâkki ederek; müsebbebatı yalnız Cenâb-ı Hak'tan istemek ve neticeleri Ondan bilmek ve Ona minnettar olmaktan ibarettir.

Tevekkül eden ve etmeyenin misâlleri, şu hikâyeye benzer:

Vaktiyle iki adam hem bellerine, hem başlarına ağır yükler yüklenip, büyük bir sefineye bir bilet alıp girdiler. Birisi girer girmez yükünü gemiye bırakıp, üstünde oturup nezaret eder. Diğeri hem ahmak, hem mağrur olduğundan yükünü yere bırakmıyor. Ona denildi: «Ağır yükünü gemiye bırakıp rahat et. » O dedi:

« Yok, ben bırakmayacağım. Belki zâyî' olur. Ben kuvvetliyim. Malımı, belimde ve başımda muhafaza edeceğim. »

Yine ona denildi:

« Bizi ve sizi kaldıran şu emniyetli sefine-i Sultaniye daha kuvvetlidir. Daha ziyade iyi muhafaza eder. Belki başın döner, yükün ile beraber denize düşersin. Hem gittikçe kuvvetten düşersin. Şu bükülmüş belin, şu akılsız başın gittikçe ağırlaşan şu yüklere takat getiremeyecek. Kaptan dahi eğer seni bu halde görse, ya divânedir diye seni tardedecek. Ya haindir, gemimizi ittiham ediyor, bizimle istihza ediyor, hapis edilsin, diye emredecektir. Hem herkese maskara olursun. Çünkü ehl-i dikkat nazarında, za'fı gösteren tekebbürün ile, aczi gösteren gururun ile, riyâ yı ve zilleti gösteren tasannuun ile kendini halka mudhike yaptın. Herkes sana gülüyor. »

denildikten sonra o bîcârenin akı başına geldi. Yükünü yere koydu, üstünde oturdu.

« Oh!.. Allah

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

sh: » (S: 329)

senden razı olsun. Zahmetten, hapisten, maskaralıktan kurtuldum.» dedi.

İşte ey tevekkülsüz insan! Sen de bu adam gibi aklını başına al, tevekkül et. Tâ bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisenin karşısında titremekten ve hodfüruşluktan ve maskaralıktan ve şekavet-i uhreviyeden ve tazyikat-ı dünyeviye hapsinden kurtulasın.

DÖRDÜNCÜ NOKTA: İman, insanı insan eder. Belki insanı sultan eder. Öyle ise, insanın vazife-i asliyesi, îmân ve duadır. Küfür, insanı gâyet âciz bir canavar hayvan eder.

Şu mes'elenin binler delillerinden yalnız hayvan ve insanın dünyaya gelmelerindeki farkları, o mes'eleye vâzıh bir delildir ve bir bürhân-ı kâtî'dir. Evet insâniyet, îman ile insâniyyet olduğunu; insan ile hayvanın dünyaya gelişindeki farkları gösterir. Çünkü hayvan dünyaya geldiği vakit âdeta başka bir âlemde tekemmül etmiş gibi istidadına göre mükemmel olarak gelir, yâni gönderilir. Ya iki saatte, ya iki günde veya iki ayda, bütün şerait-i hayatiyesini ve kâinatla olan münasebetini ve kavanin-i hayatını öğrenir, meleke sahibi olur. İnsanın yirmi senede kazandığı iktidar-ı hayatiyeyi ve meleke-i ameliyeyi, yirmi günde serçe ve arı gibi bir hayvan tahsil eder, yâni ona ilham olunur. Demek hayvanın vazife-i asliyesi; taallümle tekemmül etmek değildir ve mârifet kesbetmekle terakki etmek değildir ve aczini göstermekle meded istemek, dua etmek değildir. Belki vazifesi; istidadına göre taammüldür, amel etmektir, ubûdiyet-i fiiliyedir. İnsan ise dünyaya gelişinde herşeyi öğrenmeye muhtaç ve hayat kanunlarına câhil, hattâ yirmi senede tamamen şerait-i hayatı öğrenemiyor. Belki âhir-i ömrüne kadar öğrenmeye muhtaç, hem gâyet âciz ve zaîf bir Sûrette dünyaya gönderilip bir-iki senede ancak ayağa kalkabiliyor. Onbeş senede ancak zarar ve menfaati farkedir. Hayat-ı beşeriyenin muavenetiyle, ancak menfaatlarını celb ve zararlardan sakınabilir. Demek ki, insanın vazife-i fitriyesi; taallümle tekemmüldür, dua ile ubûdiyyettir. Yâni: "Kimin merhametiyle böyle hakîmane idare olunuyorum? Kimin keremiyle böyle müşfikane terbiye olunuyorum? Nasıl birisinin lütuflarıyla böyle nazeninane besleniyorum ve idare ediliyorum?" bilmektir ve binden ancak birisine eli yetişemediği hâcâtına dair Kadı-ül Hâcât'a lisan-ı acz ve fakr ile yalvarmaktır ve istemek ve dua etmektir. Yâni aczin ve fakrın cenahlarıyla makam-ı a'lâ-yı ubudiyyete uçmaktır.

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

sh: » (S: 330)

Demek insan bu âleme ilim ve dua vasıtasıyla tekemmül etmek için gelmiştir. Mahiyet ve istidad itibariyle herşey ilme bağlıdır. Ve bütün ulûm-u hakikiyyenin esâsı ve madeni ve nuru ve ruhu; Mârifetullahtır ve onun üss-ül esâsı da İman-ı Billahtır.

Hem insan, nihayetsiz acziyle nihayetsiz beliyyata maruz ve hadsiz a'danin hücumuna mübtelâ ve nihayetsiz fakrıyla beraber nihayetsiz hâcâta giriftar ve nihayetsiz metâlîbe muhtaç olduğundan, vazife-i asliye-i fitriyesi, îmândan sonra «dua»dır. Dua ise, esâs-ı ubûdiyettir. Nasıl bir çocuk, eli yetişmediği bir meramını, bir arzusunu elde etmek için, ya ağlar, ya ister. Yâni ya fiilî, ya kavlî lisan-ı acziyle bir dua eder. Maksûduna muvaffak olur. Öyle de: İnsan bütün zîhayat âlemi içinde nazik, nâzenin, nâzdar bir çocuk hükmündedir. Rahmanürrahîm'in dergâhında; ya za'f ve acziyle ağlamak veya fakr ve ihtiyacıyla dua etmek gerektir. Tâ ki, makasıdı ona müsahhar olsun veya teshirin şükrünü edâ etsin. Yoksa bir sinekten vaveylâ eden ahmak ve haylaz bir çocuk gibi;

«B

en kuvvetimle bu kabil-i teshir olmayan ve bin derece ondan kuvvetli olan acib şeyleri teshir ediyorum ve fikir ve tedbirimle kendime itaat ettiriyorum.

»

deyip küfrân-ı nimete sapmak, insâniyyetin fitrat-ı asliyyesine zıd olduğu gibi, şiddetli bir azaba kendini müstehak eder.

BEŞİNCİ NOKTA: İman duayı bir vesile-i kat'îye olarak iktiza ettiği ve fıtrat-ı insâniyye, onu şiddetle istediği gibi; Cenâb-ı Hak dahi «Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?» mealinde

İşlerimin çoğunu kendim yapıyorum. Hem de çok başarılı bir şekilde.

Eğer desen: «Bir çok defa dua ediyoruz, kabûl olmuyor. Halbuki, âyet umumîdir.. her duaya cevap var ifade ediyor. »

Elcevab: Cevab vermek ayrıdır, kabûl etmek ayrıdır. Her dua için cevap vermek var; fakat kabûl

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

etmek, hem ayn-ı matlubu vermek Cenâb-ı Hakk'ın hikmetine tâbi'dir. Meselâ: Hasta bir çocuk çağırır: «Ya Hekim! Bana bak.» Hekim: «Lebbeyk» der.. «Ne istersin cevap ver?» Çocuk: «Şu ilâcı ver bana

»

der. Hekim ise; ya aynen istediğini verir, yahut onun maslahatına binaen ondan daha iyi-

sh: » (S: 331)

sini verir, yahut hastalığına zarar olduğunu bilir, hiç vermez. İşte Cenâb-ı Hak, Hakîm-i Mutlak hâzır, nâzır olduğu için, abdin duasına cevap verir. Vahşet ve kimsesizlik dehşetini, huzuruyla ve cevabıyla ünsiyete çevirir. Fakat insanın hevaperestane ve heveskârane tahakkümüyle değil, belki hikmet-i Rabbâniyenin iktizasıyla ya matlûbunu veya daha evlâsını verir veya hiç vermez.

Hem, dua bir ubûdiyyettir. Ubudiyyet ise semeratı uhreviyyedir. Dünyevî maksadlar ise, o nevi dua ve ibâdetin vakitleridir. O maksadlar, gayeleri değil. Meselâ: Yağmur namazı ve duası bir ibâdetdir. Yağmursuzluk, o ibâdetin vaktidir. Yoksa o ibâdet ve o dua, yağmuru getirmek için değildir. Eğer sırf o niyyet ile olsa; o dua, o ibâdet hâlis olmadığından kabûle lâayık olmaz. Nasılki güneşin gurubu, akşam namazının vaktidir. Hem Güneş'in ve Ay'ın tutulmaları, küsuf ve husuf namazları denilen iki ibâdet-i mahsusanın vakitleridir. Yâni gece ve gündüzün nuranî âyetlerinin nikablanmasıyla bir âzamet-i İlâhiyeyi ilâna medâr olduğundan, Cenâb-ı Hak ibâdını o vakitte bir nevi ibâdete davet eder. Yoksa o namaz, (açılması ve ne kadar devam etmesi, müneccim hesabıyla muayyen olan) Ay ve Güneş'in husuf ve küsufalarının inkişafı için değildir. Aynı onun gibi; yağmursuzluk dahi, yağmur namazının vaktidir. Ve beliyelerin istilâsı ve muzır şeylerin tasallutu, Bâzı duaların evkât-ı mahsusalarıdır ki; insan o vakitlerde aczini anlar, dua ile niyaz ile Kadîr-i Mutlak'ın dergâhına iltica eder. Eğer dua çok edildiği halde beliyeler def'olunmazsa denilmeyecek ki: «Dua kabûl olmadı.» Belki denilecek ki: «Duanın vakti, kazâ olmadı.

»

Eğer Cenâb-ı Hak fazl ve keremiyle belayı ref'etse; nurun alâ nur.. o vakit dua vakti biter, kaza olur. Demek dua, bir sırr-ı ubudiyyettir.

Ubudiyyet ise, hâlisen livechillah olmalı. Yalnız aczini izhar edip, dua ile ona iltica etmeli. Rububiyyetine karışmamalı. Tedbiri ona bırakmalı. Hikmetine itimad etmeli. Rahmetini ittiham etmemeli. Evet hakikat-ı halde âyât-ı beyyinâtın beyânıyla sâbit olan: Bütün mevcûdât, herbirisi

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

birer mahsus tesbih ve birer husûsî ibâdet, birer has secde ettikleri gibi; bütün kâinattan dergâh-ı İlahiyeye giden, bir duadır. Ya istidad lisaniyledir. (Bütün nebâtatın duaları gibi ki; herbiri lisan-ı istidadıyla Feyyaz-ı Mutlak'tan bir Sûret talep ediyorlar ve Esmâsına bir mazhariyyet-i münkeşife istiyorlar.) Veya ihtiyac-ı fitrî lisaniyladır. (Bütün zîhayatın, iktidarları dâhilinde olmayan hâcât-ı zaruriyeleri için dualarıdır ki; her

sh: » (S: 332)

birisi o ihtiyâc-ı fitrî lisaniyla Cevvad-ı Mutlak'tan idame-i hayatları için bir nevi rızık hükmünde Bâzı metâlîbi istiyorlar.) Veya lisan-ı ızdırarıyla bir duadır ki: Muhtar kalan herbir zîruh; kat'î bir iltica ile dua eder, bir hâmi-i meçhulüne iltica eder, belki Rabb-ı Rahîm'ine teveccüh eder. Bu üç nevi dua, bir mâni olmazsa daima makbuldür.

Dördüncü nevi ki; en meşhurdur, bizim duamızdır. Bu da iki kısımdır; Biri, fiilî ve hâlî; diğeri, kalbî ve kâldir. Meselâ: Esbaba teşebbüs, bir dua-yı fiilîdir. Esbabın içtimarı; müsebbebi icad etmek için değil, belki lisan-ı hal ile müsebbebi Cenâb-ı Hak'tan istemek için bir vaziyet-i marziyye almaktır. Hattâ çift sürmek hazine-i rahmet kapısını çalmaktır. Bu nevi dua-yı fiilî, Cevvad-ı Mutlak'ın isim ve ünvanına müteveccih olduğundan, kabûle mazhariyyeti ekseriyyet-i mutlakadır. İkinci kısım; lisan ile kalb ile dua etmektir. Eli yetişmediği bir kısım metâlîbi istemektir. Bunun en mühim ciheti, en güzel gayesi, en tatlı meyvesi şudur ki: «Dua eden adam anlar ki: Birisi var; onun hâtırât-ı kalbini işitir, herşeye eli yetişir, her bir arzusunu yerine getirebilir, aczine merhamet eder, fakrına meded eder.

»

İşte ey âciz insan ve ey fakir beşer! Dua gibi hazine-i rahmetin anahtarı ve tükenmez bir kuvvetin medârı olan bir vesileyi elden bırakma, ona yapış, â'lâ-yı illiyyîn-i insâniyete çık. Bir sultan gibi bütün kâinatın dualarını, kendi duan içine al. Bir abd-i küllî ve bir vekil-i umumî gibi □
□□□□□□
□□□□□□□□□□
de. Kâinatın güzel bir takvimi ol.

* * *

sh: » (S: 333)

İkinci Mebhas

İNSANIN SAADET VE ŞEKAVETİNE MEDâr BEŞ NÜKTEDEN İBARETTİR.

[İnsan ahsen-i takvimde yaratıldığı ve ona gâyet câmi' bir istidad verildiği için; esfel-i sâfilînden tâ a'lâ-yı illiyyîne, ferşten tâ arşa, zerreden tâ şemse kadar dizilmiş olan makamâta, merâtibe, derecâta, derekâta girebilir ve düşebilir bir meydan-ı imtihana atılmış, nihayetsiz sukut ve suûda giden iki yol onun önünde açılmış bir mu'cize-i kudret ve netice-i hilkat ve acube-i san'at olarak şu dünyaya gönderilmiştir. İşte insanın şu dehşetli terakki ve tedennisinin sırrını «Beş Nükte»de e Beyân edeceğiz.]

BİRİNCİ NÜKTE: İnsan, kâinatın ekser enva'ına muhtaç ve alâkadardır. İhtiyâcâtı âlemin her tarafına dağılmış, arzuları ebede kadar uzanmış... Bir çiçeği istediği gibi, koca bir baharı da ister. Bir bahçeyi arzu ettiği gibi, ebedî Cennet'i de arzu eder. Bir dostunu görmeğe müştak olduğu gibi, Cemîl-i Zülcelâl'i de görmeye müştaktır. Başka bir menzilde duran bir sevdiğini ziyaret etmek için o menzilin kapısını açmaya muhtaç olduğu gibi; berzaha göçmüş yüzde doksandokuz ahababını ziyaret etmek ve firak-ı ebedîden kurtulmak için koca dünyanın kapısını kapayacak ve bir mahşer-i acâib olan âhiret kapısını açacak, dünyayı kaldırıp âhireti yerine kuracak ve koyacak bir Kadîr-i Mutlak'ın dergâhına ilticaya muhtaçtır. İşte şu vaziyette bir insana hakikî Mâbud olacak; yalnız, herşeyin dizgini elinde, herşeyin hazinesi yanında, herşeyin yanında nâzır, her mekânda hâzır, mekândan münezzeh, acizden müberra, kusurdan mukaddes, nakıstan muallâ bir Kadîr-i Zülcelâl, bir Rahîm-i Zülcemâl, bir Hakîm-i Zülkemâl olabilir. Çünkü nihayetsiz hâcât-ı insâniyyeyi ihsan edecek, ancak nihayetsiz bir kudret ve muhit bir ilim sahibi olabilir. Öyle ise, Mâbudiyyete lâayık yalnız Odur.

sh: » (S: 334)

İşte ey insan! Eğer yalnız Ona abd olsan, bütün mahlûkat üstünde bir mevki kazanırsın. Eğer ubûdiyetten istinkâf etsen, âciz mahlûkata zelil bir abd olursun. Eğer enaniyyetine ve iktidarına güvenip tevekkül ve duayı bırakıp, tekebbür ve dâvaya sapsan; o vakit iyilik ve icad cihetinde arı ve karıncadan daha aşağı, örümcek ve sinekten daha zaîf düşersin. Şer ve tahrib cihetinde; dağdan daha ağır, tâundan daha mûzır olursun.

Evet ey insan! Sende iki cihet var: Birisi, icad ve vücud ve hayır ve müsbet ve fiil cihetidir. Diğeri; tahrib, adem, şer, nefy, infial cihetidir. Birinci cihet îtibariyle; arıdan, serçeden aşağı.. sinekten, örümcekten daha zaîfsin. İkinci cihet îtibariyle; dağ, yer, göklerden geçersin. Onların çekindiği ve izhâr-ı acz ettikleri bir yükü kaldırırsın. Onlardan daha geniş, daha büyük bir daire alırsın. Çünkü sen iyilik ve îcad ettiğin vakit, yalnız vûs'atin nisbetinde, elin ulaşacak derecede, kuvvetin yetiyecek mertebede iyilik ve icad edebilirsin. Eğer fenalık ve tahrib etsen, o vakit fenalığın tecavüz ve tahribin intişar eder:

Meselâ: Küfür bir fenalıktır, bir tahribdir, bir adem-i tasdiktir. Fakat o tek seyyie; bütün kâinatın tahkirini ve bütün Esmâ-i İlahiyenin tezyifini, bütün insâniyyetin terzilini tâzammun eder. Çünkü şu mevcûdâtın âlî bir makamı, ehemmiyetli bir vazifesi vardır. Zira onlar, mektûbât-ı Rabbâniye ve meraya-yı Sübhaniye ve memurîn-i İlahiyedirler. Küfür ise; onları âyinedârlık ve vazifedârlık ve mânidarlık makamından düşürüp, abesiyyet ve tesadüfün oyuncağı derekesine ve zeval ve firakın tahribiyle çabuk bozulup değişen mevadd-ı fâniyeye ve ehemmiyetsizlik, kıymetsizlik, hiçlik mertebesine indirdiği gibi.. bütün kâinatta ve mevcûdâtın âyinelerinde nakışları ve cilveleri ve cemâlleri görünen Esmâ-i İlahiyyeyi inkâr ile tezyif eder. Ve insanlık denilen, bütün Esmâ-i Kudsiye-i İlahiyenin cilvelerini güzelce ilân eden bir kaside-i manzume-i hikmet ve bir şecere-i bâkiyenin cihazatını câmi' çekirdek-misâl bir mu'cize-i kudret-i bâhire ve emanet-i kübrâyı uhdesine almakla yer, gök, dağa tefevvuk eden ve melâikeye karşı rüchaniyyet kazanan bir sahib-i mertebe-i hilâfet-i arziyeyi; en zelil bir hayvân-ı fâni-i zâilden daha zelil, daha zaîf, daha âciz, daha fakir bir derekeye atar. Ve mânâsız, karmakarışık, çabuk bozulur bir âdi levha derekesine indirir.

sh: » (S: 335)

Elhasıl: Nefs-i emmâre tahrib ve şer cihetinde nihayetsiz cinâyet işleyebilir, fakat îcad ve hayırda iktidarı pek azdır ve cüz'îdir. Evet, bir hâne-i bir günde harab eder, yüz günde yapamaz. Lâkin eğer enaniyyeti bıraksa, hayrı ve vücudu tevfik-i İlahiyyeden istese, şer ve

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

tahribden ve nefse itimaddan vazgeçse, istiğfar ederek tam abd olsa; o vakit □□□□□□□□□□□□
□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□

sırrına mazhar olur. Ondaki nihayetsiz kabiliyet-i şer, nihayetsiz kabiliyet-i hayra inkılâb eder. Ahsen-i takvim kıymetini alır, a'lâ-yı illiyyîne çıkar.

İşte ey gafil insan! Bak Cenâb-ı Hakk'ın fazlına ve keremine! Seyyieyi bir iken bin yazmak, haseneyi bir yazmak veya hiç yazmamak adâlet olduğu halde; bir seyyieyi bir yazar, bir haseneyi on, bâzan yetmiş, bâzan yediyüz, bâzan yedi bin yazar. Hem şu nükteden anla ki; o müdhiş Cehennem'e girmek ceza-yı ameldir, ayn-ı adildir. Fakat Cennet'e girmek, mahz-ı fazıldır.

İKİNCİ NÜKTE: İnsanda iki vecih var. Birisi, enaniyyet cihetinde şu hayat-ı dünyeviyyeye nâzırdır. Diğer ubûdiyet cihetinde hayat-ı ebediyyeye bakar. Evvelki vecih itibariyle öyle bir bîçare mahluktur ki; sermayesi yalnız ihtiyardan bir şa're (saç) gibi cüz'î bir cüz'-i ihtiyârî ve iktidardan zaîf bir kesb ve hayattan çabuk söner bir şu'le ve ömürden çabuk geçer bir müddetçik ve mevcûdiyetten çabuk çürür küçük bir cisimdir. O hâliyle beraber kâinatın tabakatında serilmiş hadsiz envâ'ın hesabsız efradından nazik zaîf bir ferd olarak bulunuyor.

İkinci vecih îtibariyle ve bilhassa ubudiyyete müteveccih acz ve fakr cihetinde pek büyük bir vüs'ati var. Pek büyük bir ehemmiyeti bulunuyor. Çünkü Fâtır-ı Hakîm, insanın mahiyet-i mâneviyyesinde nihayetsiz azîm bir acz ve hadsiz cesîm bir fakr dercetmiştir. Tâ ki, kudreti nihayetsiz bir Kadîr-i Rahîm ve gınası nihayetsiz bir Ganiyy-i Kerîm bir Zâtın hadsiz tecelliyatına câmi' geniş bir âyine olsun.

Evet insan bir çekirdeğe benzer. Nasılki o çekirdeğe kudretten mânevî ve ehemmiyetli cihazat ve kaderden ince ve kıymetli program verilmiş. Tâ ki, toprak altında çalışıp, tâ o dar âlemden çıkıp, geniş olan hava âlemine girip, Hâlıkından istidad lisaniyla bir ağaç

sh: » (S: 336)

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

[illegible]

Eğer o istidad çekirdeğini İslâmiyet suyu ile, îmânın ziyâsıyla ubûdiyet toprağı altında terbiye ederek, evâmîr-i Kur'aniyeyi imtisâl edip cihâzât-ı mânevîyyesini hakikî gayelerine tevcih etse, elbette âlem-i misâl ve berzahta dal ve budak verecek ve âlem-i âhîret ve Cennet'te hadsiz kemâlât ve nimetlere medâr olacak bir şecere-i bâkiyenin ve bir hakikât-ı dâîmenin cihâzâtına câmi' kıymettar bir çekirdek ve revnakdar bir makine ve bu şecere-i kâinatın mübarek ve münevver bir meyvesi olacaktır.

Evet hakikî terakki ise; insana verilen kalb, sır, ruh, akıl hattâ hayal ve sâir kuvvelerin hayat-ı ebediyeye yüzlerini çevirerek, herbiri kendine lâıyk hususî bir vazife-i ubûdiyyet ile meşgul olmaktadır. Yoksa ehl-i dalaletin terakki zannettikleri, hayat-ı dünyeviyînin bütün inceliklerine girmek ve zevklerinin her çeşitlerini, hattâ en süflisini tatmak için bütün letâifini ve kalb ve aklını nefs-i emmâreye müsahhar edip yardımcı verse; o terakki değil, sukuttur. Şu hakikati bir vâkıa-i hayâliyyede, şöyle bir temsilde gördüm ki:

Ben büyük bir şehre giriyorum. Baktım ki, o şehirde büyük saraylar var. Bâzı sarayların kapısına bakıyorum, gâyet şenlik, parlak bir tiyatro gibi nazar-ı dikkati celbeder, herkesi eğlendirir bir cazibedârılık vardı. Dikkat ettim ki, o sarayın efendisi kapı-

sh: » (S: 337)

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

ya gelmiş, it ile oynuyor ve oynamasına yardım ediyor. Hanımlar, yabanî gençlerle tatlı sohbetler ediyorlar. Yetişmiş kızlar dahi, çocukların oynamasını tanzim ediyorlar. Kapıcı da onlara kumandanlık eder gibi bir aktör tavrını almış. O vakit anladım ki, o koca sarayın içerisi bomboş. Hep nazik vazifeler muattal kalmış. Ahlâkları sukut etmiş ki, kapıda bu Sûreti almışlardır.

Sonra geçtim, bir büyük saraya daha rast geldim. Gördüm ki; kapıda uzanmış vefadar bir it ve kaba, sert, sâkin bir kapıcı ve sönük bir vaziyet vardı. Merak ettim. Ne için o öyle? Bu böyle? İçeriye girdim. Baktım ki, içerisi çok şenlik... Daire daire üstünde, ayrı ayrı nazik vazifeler ile saray ehli meşguldürler. Birinci dairedaki adamlar sarayın idaresini, tedbirini görüyorlar. Üstündeki dairede kızlar, çocuklar ders okuyorlar. Daha üstünde hanımlar, gâyet lâtif san'atlar, güzel nakışlarla iştigal ediyorlar. En yukarıda efendi, padişahla muhabere edip halkın istirahatını temin için ve kendi kemâlâtı ve terakkiyatı için kendine has ve ulvî vazifeler ile iştigal ediyor gördüm. Ben onlara görünmediğim için, «Yasak» demediler, gezebildim. Sonra çıktım, baktım. O şehrin her tarafında bu iki kısım saraylar var. Sordum dediler:

«

O kapısı şenlik ve içi boş saraylar, kâfirlerin ileri gelenlerininindir ve ehl-i dalâletindir. Diğerleri, namuslu müslüman büyüklerininindir.

»

Sonra bir köşede bir saraya rast geldim. Üstünde

«

SAİD

»

ismini gördüm. Merak ettim. Daha dikkat ettim, Sûretimi üstünde gördüm gibi bana geldi. Kemâl-i taaccübümden bağırarak, aklım başıma geldim, ayıldım.

İşte o vakıa-i hayaliyyeyi sana tâbir edeceğim. Allah hayır etsin.

İşte o şehir ise, hayat-ı içtimaiyye-i beşeriye ve medine-i medeniyet-i insâniyyedir. O sarayların herbirisi, birer insandır. O saray ehli ise; insandaki göz, kulak, kalb, sır, ruh, akıl gibi letâif ve nefis ve heva ve kuvve-i şeheviye ve kuvve-i gazabiyye gibi şeylerdir. Herbir insanda her bir lâtifinin ayrı ayrı vazife-i ubûdiyetleri var. Ayrı ayrı lezzetleri, elemeleri var. Nefis ve heva, kuvve-i şeheviyye ve gazabiyye, bir kapıcı ve it hükmündedirler. İşte o yüksek letâifi, nefis ve hevaya müsahhar etmek ve vazife-i asliyyelerini unutturmak, elbette sukuttur, terakki değildir. Sâir cihetleri sen tâbir edebilirsin.

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

ÜÇÜNCÜ NÜKTE: İnsan, fiil ve amel cihetinde ve sa'y-i maddî itibariyle zaîf bir hayvandır, âciz bir mahluktur. Onun o cihette-

sh: » (S: 338)

ki daire-i tasarrufatı ve mâlikiyeti o kadar dardır ki; elini uzatsa ona yetişebilir. Hattâ, insanın eline dizginini veren hayvanât-ı ehliye, insanın za'f ve acz ve tenbelliğinden birer hisse almışlardır ki; yâbânî emsallerine kıyas edildikleri vakit, azîm fark görünür (Ehlî keçi ve öküz, yabanî keçi ve öküz gibi). Fakat o insan, infial ve kabûl ve dua ve sual cihetinde, şu düya hanında aziz bir yolcudur. Ve öyle bir Kerîm'e misafir olmuş ki nihayetsiz rahmet hazinelerini ona açmış. Ve hadsiz bedi' masnuatını ve hizmetkârlarını ona müsahhar etmiş. Ve o misafirin tenezzühüne ve temaşasına ve istifadesine öyle büyük bir daire açıp müheyya etmiştir ki; o dairenin nısf-ı kutru -yâni merkezden muhit hattına kadar- gözün kestiği miktar, belki hayalin gittiği yere kadar geniştir ve uzundur.

İşte eğer insan, enaniyetine istinad edip hayat-ı dünyeviyyeyi gaye-i hayâl ederek derd-i maişet içinde muvakkat Bâzı lezzetler için çalışsa, gâyet dar bir daire içinde boğulur gider. Ona verilen bütün cihâzât ve âlât ve letâif, ondan şikâyet ederek haşırde onun aleyhinde şehadet edeceklerdir.

Ve dâvacı olacaklardır. Eğer kendini misafir bilse, misafir olduğu Zât-ı Kerim'in izni dairesinde sermaye-i ömrünü sarfetse, öyle geniş bir daire içinde uzun bir hayat-ı ebediye için güzel çalışır ve teneffüs edip istirahat eder. Sonra, a'lâ-yı illiyyîne kadar gidebilir. Hem de bu insana verilen bütün cihazat ve âlât, ondan memnun olarak âhirette lehinde şehadet ederler. Evet insana verilen bütün cihâzât-ı acîbe, bu ehemmiyetsiz hayat-ı dünyeviye için değil; belki, pek ehemmiyetli bir hayat-ı bâkiye için verilmişler. Çünkü insanı hayvana nisbet etsek görüyoruz ki: İnsan, cihâzât ve âlât itibariyle çok zengindir. Yüz derece hayvandan daha ziyadedir. Hayat-ı dünyeviye lezzetinde ve hayvanî yaşayışında yüz derece aşağı düşer. Çünkü her gördüğü lezzetinde, bir elem izi vardır. Geçmiş zamanın elemi ve gelecek zamanın korkuları ve herbir lezzetin dahi elem-i zevali, onun zevklerini bozuyor ve lezzetinde bir iz bırakıyor. Fakat hayvan öyle değil. Elemsiz bir lezzet alır, kedersiz bir zevk eder. Ne geçmiş zamanın elemi onu incitir, ne de gelecek zamanın korkuları onu ürkütür. Rahatla yaşar, yatar, Hâlıkına şükreder.

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

Demek Ahsen-i Takvim Sûretinde yaratılan insan, hayat-ı dünyeviyeye hasr-ı fikr etse; yüz derece sermayece hayvandan yüksek olduğu halde, yüz derece serçe kuşu gibi bir hayvandan aşağı dü-

sh: » (S: 339)

şer. Başka bir yerde bir temsil ile bu hakikatı Beyân etmiştim. Münasebet geldi, yine o temsili tekrar ediyorum. Şöyle ki:

Bir adam, bir hizmetkârına on altın verip «Mahsus bir kumaştan bir kat elbise yaptır» emreder. İkincisine, bin altın verir, bir pusula içinde Bâzı şeyler yazılı o hizmetkârın cebine koyar, bir pazara gönderir. Evvelki hizmetkâr on altın ile a'lâ kumaştan mükemmel bir elbise alır. İkinci hizmetkâr, divânelik edip, evvelki hizmetkâra bakıp, cebine konulan hesap pusulasını okumayarak bir dükkâncıya bin altın vererek bir kat elbise istedi. İnsafsız dükkâncı da kumaşın en çürüğünden bir kat elbise verdi. O bedbaht hizmetkâr, seyyidinin huzuruna geldi ve şiddetli bir tedib gördü ve dehşetli bir azab çekti. İşte edna bir şuuru olan anlar ki, ikinci hizmetkâra verilen bin altın, bir kat elbise almak için değildir. Belki mühim bir ticaret içindir.

Aynen onun gibi: İnsandaki cihazat-ı mâneviye ve letâif-i insâniye ki, herbirisi hayvana nisbeten yüz derece inbisat etmiş. Meselâ; güzelliğin bütün merâtibini farkedenden insan gözü ve taamların bütün çeşit çeşit ezvâk-ı mahsusalarını temyiz eden insanın zâika-i lisaniyesi ve hakaikın bütün inceliklerine nüfuz eden insanın akı ve kemâlâtın bütün enva'ına müştak insanın kalbi gibi sâir cihazları, âletleri nerede... Hayvanın pek basit yalnız bir-iki mertebe inkişaf etmiş âletleri nerede... Yalnız şu kadar fark var ki; hayvan, kendine has bir amelde (münhasıran o hayvanda bir cihaz-ı mahsus) ziyade inkişaf eder. Fakat o inkişaf, hususîdir.

İnsanın cihazat cihetiyle zenginliği şu sırdandır ki: Akıl ve fikir sebebiyle insanın hasseleri, duyguları fazla inkişaf ve inbisat peyda etmiştir. Ve ihtiyacatın kesreti sebebiyle çok çeşit çeşit hissiyat peyda olmuştur. Ve hassasiyeti çok tenevvü etmiş. Ve fitratın câmiyeti sebebiyle pek çok makasida müteveccih arzulara medâr olmuş ve pek çok vazife-i fitriyesi bulunduğu sebebiyle, âlâ.t ve cihazatı ziyade inbisat peyda etmiştir. Ve ibâdâtın bütün enva'ına müstaid bir fitratta yaratıldığı için bütün Kemâlâtın tohumlarına câmi' bir istidad verilmiştir. İşte şu derece

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

cihazatça zenginlik ve sermayece kesret, elbette ehemmiyetsiz muvakkat şu hayat-ı dünyeviyyenin tahsili için verilmemiştir. Belki şöyle bir insanın vazife-i asliyesi, nihayetsiz makasıda müteveccih vezaifini görüp, acz ve fakr ve kusurunu ubûdiyet Sûretinde ilân etmek ve küllî nazarıyla mevcûdâtın tesbihatını müşahede ederek şehadet etmek ve ni'metler için-

sh: » (S: 340)

de imdadat-ı Rahmâniyyeyi görüp şükretmek ve masnuatta kudret-i Rabbaniyyenin mu'cizâtını temaşa ederek nazar-ı ibretle tefekkür etmektir.

Ey dünya-perest ve hayat-ı dünyeviyeye âşık ve sırr-ı ahsen-i takvimden gafil insan! Şu hayat-ı dünyeviyyenin hakikatını bir vâkıâ-i hayâliyyede Eski Said görmüş. Onu Yeni Said'e döndürmüş olan şu vâkıâ-i temsiliyyeyi dinle:

Gördüm ki, ben bir yolcuyum. Uzun bir yola gidiyorum. Yâni gönderiliyorum. Seyyidim olan zât, bana tahsis ettiği altmış altından tedricen birer miktar para veriyordu. Ben de sarfedip pek eğlenceli bir hana geldim. O handa bir gece içinde on altını kumara mumara, eğlencelere ve şöhret-perestlik yoluna sarfettim. Sabahleyin elimde hiç bir para kalmadı. Bir ticaret edemedim. Gideceğim yer için bir mal alamadım. Yalnız o paradan bana kalan elemeler, günahlar ve eğlencelerden gelen yaralar, bereler, kederler benim elimde kalmıştı. Birden ben o hazîn hâlette iken orada bir adam پیدا oldu. Bana dedi: "Bütün bütün sermayeni zayi' ettin. Tokata da müstehak oldun. Gideceğin yere de müflis olarak elin boş gideceksin. Fakat aklın varsa, tövbe kapısı açıktır. Bundan sonra sana verilecek bâki kalan onbeş altından her eline geçtikçe yarısını ihtiyaten muhafaza et. Yâni gideceğin yerde sana lâzım olacak Bâzı şeyleri al." Baktım nefsim razı olmuyor. "Üçte birisini" dedi. Ona da nefsim itaat etmedi. Sonra dörtte birisini dedi. Baktım nefsim mübtelâ olduğu âdetini terkedemiyor. O adam hiddetle yüzünü çevirdi gitti.

Birden o hâl değişti. Baktım ki; ben, tünel içinde sukut eder gibi bir sür'atle giden bir şimendifer içindeyim. Telâş ettim. Fakat ne çare ki, hiç bir tarafa kaçılmaz. Garâibden olarak o şimendiferin iki tarafında pek cazibedâr çiçekler, leziz meyveler görünüyordu. Ben de akılsız acemiler gibi onlara bakıp elimi uzattım. O çiçekleri koparmak, o meyveleri almak için çalıştım. Fakat o çiçekler ve meyveler, dikenli mikenli, mülâkatında elime batıyor, kanatıyor. Şimendiferin

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

gitmesiyle müfarakatından elimi parçalıyorlar. Bana pek pahalı düşüyorlardı. Birden şimendiferdeki bir hademe dedi: "Beş kuruş ver, sana o çiçek ve meyvelerden istediğin kadar vereceğim. Beş kuruş yerine elin parçalanmasıyla yüz kuruş zarar ediyorsun. Hem de ceza var, izinsiz koparamazsın." Birden sıkıntıdan ne vakit tünel bitecek diye başımı çıkarıp ileriye baktım. Gördüm ki, tünel kapısı yerine çok delikler görünüyor. O uzun şimendiferden o

sh: » (S: 341)

deliklere adamlar atılıyorlar. Bana mukabil bir delik gördüm. İki tarafında iki mezar taşı dikilmiş. Merak ile dikkat ettim. O mezar taşında büyük harflerle "SAİD" ismi yazılmış gördüm. Teessüf ve hayretimden "Eyvah!" dedim. Birden o han kapısında bana nasihat eden zâtın sesini işittim. Dedi: "Aklın başına geldi mi?" Dedim: "Evet geldi fakat kuvvet kalmadı, çare yok." Dedi: "Tövbe et, tevekkül et." Dedim: "Ettim!"

Ayıldım... Eski Said kaybolmuş. Yeni Said olarak kendimi gördüm.

İşte o vâkıâ-i hayâliyyeyi, -Allah hayr etsin- bir-iki kısmını ben tâbir edeceğim, sâir cihetleri sen kendin tâbir et.

O yolculuk ise; âlem-i ervahtan, rahm-ı maderden, gençlikten, ihtiyarlıktan, kabirden, berzahtan, haşirden, köprüden geçen ebed-ül âbâd tarafına bir yolculuktur. O altmış altın ise, altmış sene ömürdür ki; bu vâkıâyı gördüğüm vakit kendimi kırkbeş yaşında tahmin ediyordum. Senedim yok, fakat bâki kalan onbeşinden yarısını âhirete sarfetmek için Kur'ân-ı Hakîm'in hâlis bir tilmizi beni irşad etti. O han ise, benim için İstanbul imiş. O şimendifer ise, zamandır. Herbir yıl bir vagondur. O tünel ise, hayat-ı dünyeviyedir. O dikenli çiçekler ve meyveler ise, lezaiz-i nâmeşruadır ve lehviyat-ı muharremedir ki; mülâkat esnasında tasavvur-u zevaldeki elem, kalbi kanatıyor. Müfarakatında parçalıyor. Cezayı dahi çektiriyor. Şimendifer hademesi demişti: "Beş kuruş ver, onlardan istediğin kadar vereceğim." Onun tâbiri şudur ki: İnsanın helâl sa'yiyle meşrû dairede gördüğü zevkler, lezzetler, keyfine kâfidir. Harama girmeye ihtiyaç bırakmaz. Sâir kısımları sen tâbir edebilirsin...

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

DÖRDÜNCÜ NÜKTE: İnsan şu kâinat içinde pek nazik ve nazenin bir çocuğa benzer. Za'fında büyük bir kuvvet ve aczinde büyük bir kudret vardır. Çünkü o za'fın kuvvetiyle ve aczin kudretiyledir ki, şu mevcûdât ona müsahhar olmuş. Eğer insan za'fını anlayıp, kâlen, hâlen, tavren dua etse ve aczini bilip istimdad eylese; o teshirin şükrünü edâ ile beraber matlubuna öyle muvaffak olur ve maksadları ona öyle müsahhar olur ki, iktidar-ı zâtîsiyle onun öşr-i mi'sârına muvaffak olamaz. Yalnız bâzı vakit lisan-ı hal duasıyla hasıl olan bir matlûbunu yanlış olarak kendi iktidarına hamleder. Meselâ: Tavuğun yavrusunun za'fındaki kuvvet, tavuğu ars-

sh: » (S: 342)

İlana saldırıdır. Yeni dünyaya gelen arslanın yavrusu, o canavar ve aç arslanı kendine müsahhar edip onu aç bırakıp kendi tok oluyor. İşte cây-i dikkat, zaaftaki bir kuvvet ve şâyân-ı temaşa bir cilve-i rahmet...

Nasılki nazdar bir çocuk ağılmasıyla, ya istemesiyle, ya hazîn haliyle matlûblarına öyle muvaffak olur ve öyle kavîler ona müsahhar olurlar ki; o matlublardan binden birisine bin defa kuvvetçiğiyle yetişemez. Demek za'f ve acz, onun hakkında şefkat ve himayeti tahrik ettikleri için küçücük parmağıyla kahramanları kendine müsahhar eder. Şimdi böyle bir çocuk, o şefkati inkâr etmek ve o himayeti ittiham etmek Sûretiyle ahmakane bir gurur ile «Ben kuvvetimle bunları teshir ediyorum

>>

dese, elbette bir tokat yiyecektir.

İşte insan dahi Hâlıkının rahmetini inkâr ve hikmetini ittiham edecek bir tarzda küfran-ı nimet Sûretinde Kârûn gibi ﷻ yâni: «Ben kendi ilmimle, kendi iktidarım ile kazandım» dese, elbette sille-i azaba kendini müstehak eder. Demek şu meşhud saltanat-ı insânîyyet ve terakkiyat-ı beşeriye ve Kemâlât-ı medeniyet; celb ile değil, galebe ile değil, cidal ile değil, belki ona onun za'fı için teshir edilmiş, onun aczi için ona muavenet edilmiş, onun fakrı için ona ihsan edilmiş, onun cehli için ona ilham edilmiş, onun ihtiyacı için ona ikram edilmiş. Ve o saltanatın sebebi, kuvvet ve iktidar-ı ilmî değil, belki şefkat ve re'fet-i Rabbaniyye ve rahmet ve hikmet-i İlahiyedir ki; eşyayı ona teshir etmiştir. Evet, bir gözsüz akrep ve ayaksız bir yılan gibi haşerâta mağlûb olan insana, bir küçük kurttan ipeği giydiren ve zehirli bir böcekten balı yediren; onun iktidarı değil, belki onun za'fının semeresi olan teshir-i Rabbanî ve ikram-ı Rahmanîdir.

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

Ey insan! Mâdem hakikat böyledir; gururu ve enaniyeti bırak. Ulûhiyetin dergâhında acz ve za'fını, istimdad lisanıyla; fakr ve hâcâtını, tazarru' ve dua lisanıyla ilân et ve abd olduğunu göster. **Ve** □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ **de**, yüksel.

Hem deme ki: «Ben hiçbir; ne ehemmiyetim var ki, bu kâinat bir Hakîm-i Mutlak tarafından kasdî olarak bana teshir edilsin, benden bir şükr-ü küllî istenilsin?» »

sh: » (S: 343)

Çünkü sen çendan, nefsin ve Sûretin itibariyle hiç hükmündesin. Fakat vazife ve mertebe noktasında, sen şu haşmetli kâinatın dikkatli bir seyircisi, şu hikmetli mevcûdâtın belâgatlı bir lisan-ı nâtıkı ve şu kitab-ı âlemin anlayışlı bir mütalâacısı ve şu tesbih eden mahlûkatın hayretli bir nâzırı ve şu ibâdet eden masnuatın hürmetli bir ustabaşısı hükmündesin.

Evet ey insan! Sen, nebatî cismâniyyetin cihetiyle ve hayvanî nefsin itibariyle; sagîr bir cüz, hakir bir cüz'î, fakîr bir mahluk, zaîf bir hayvansın ki; bütûn dehşetli mevcûdât-ı seyyalenin dalgaları içinde çalkanıp gidiyorsun. Fakat muhabbet-i İlahiyyenin ziyasını tâzammun eden îmânın nuruyla münevver olan İslâmiyyetin terbiyesiyle tekemmül edip; insâniyyet cihetinde, abdiyyetin içinde bir sultansın ve cüz'iyetin içinde bir küllîsin, küçüklüğün içinde bir âlemsin ve hakaretin içinde öyle makamın büyük ve daire-i nezaretin geniş bir nâzırsın ki, diyebilirsin: «Be nim Rabb-ı Rahîm'im dünyayı bana bir hâne yaptı. Ay ve güneşi, o hâneme bir lâmba; ve baharı, bir deste gül; ve yazı, bir sofrâ-i nîmet; ve hayvanı, bana hizmetkâr yaptı. Ve nebatâtı, o hânemin zînetli levâzımâtı yapmıştır.

Netice-i kelâm: Sen eğer nefis ve şeytanı dinlersen, esfel-i sâfilîne düşersin. Eğer Hak ve Kur'an'ı dinlersen, a'lâ-yı illiyyîne çıkar, kâinatın bir güzel takvimi olursun.

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

BEŞİNCİ NÜKTE: İnsan, şu dünyaya bir memur ve misafir olarak gönderilmiş, çok ehemmiyetli istidad ona verilmiş. Ve o istidadata göre ehemmiyetli vazifeler tevdi edilmiş. Ve insanı, o gayeye ve o vazifelere çalıştırmak için, şiddetli teşvikler ve dehşetli tehdidler edilmiş. Başka yerde izah ettiğimiz vazife-i insâniyyetin ve ubudiyyetin esâsâtını şurada icmâl edeceğiz. Tâ ki,

«
Ahsen-i takvim
»
sırrı anlaşılsın.

İşte insan, şu kâinata geldikten sonra «iki cihet ile» ubûdiyeti var: Bir ciheti; gaibane bir Sûrette bir ubûdiyeti, bir tefekkürü var. Diğeri; hâzırâne, muhatâba Sûretinde bir ubûdiyeti, bir münacatı vardır.

Birinci vecih şudur ki: Kâinatta görünen saltanat-ı rubûbiyyeti, itaatkârane tasdik edip Kemâlâtına ve mehâsinine hayretkârane nezaretidir.

Sonra, Esmâ-i Kudsiye-i İlahiye'nin nukuşlarından ibaret olan bedi' san'atları, birbirinin nazar-ı ibretlerine gösterip dellâllık ve ilâncılıktır.

sh: » (S: 344)

Sonra, herbiri birer gizli hazine-i mâneviye hükmünde olan Esmâ-i Rabbâniyenin cevherlerini idrâk terazisiyle tartmak, kalbin kıymet-şinaslığı ile takdirkârane kıymet vermektir.

Sonra kalem-i kudretin mektâbatı hükmünde olan mevcûdât sahifelerini, arz ve semâ yapraklarını mütalâa edip hayretkârane tefekkürdür.

Sonra, şu mevcûdâtta zînetleri ve lâtif san'atları istihsankârâne temaşa etmekle onların Fâtır-ı

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

Zülcemâl'inin mârifetine muhabbet etmek ve onların Sâni'-i Zülkemâl'inin huzuruna çıkmağa ve iltifatına mazhar olmaya bir iştiyaktır.

İkinci Vecih, huzur ve hitab makamıdır ki; eserden müessire geçer, görür ki: Bir Sâni'-i Zülcelâl, kendi san'atının mu'cizeleri ile kendini tanıttırmak ve bildirmek ister. O da îman ile mârifet ile mukabele eder.

Sonra görür ki: Bir Rabb-ı Rahîm, rahmetinin güzel meyveleriyle kendini sevdirmek ister. O da Ona hasr-ı muhabbetle, tahsis-i taabbüdle kendini ona sevdirebilir.

Sonra görüyor ki: Bir Mün'im-i Kerîm, maddî ve mânevî nimetlerin lezzetleriyle onu perverde ediyor. O da ona mukabil; fiiliyle, hâliyle, kâliyle, hattâ elinden gelse bütün hasseleri ile, cihâzâtı ile şükür ve hamd ü senâ eder.

Sonra görüyor ki: Bir Celil-i Cemil, şu mevcûdâtın âyinelerinde kibriyâ ve Kemâlini ve celâl ve cemâlini izhar edip nazar-ı dikkati celbediyor. O da ona mukabil:

«

Allahu Ekber, Sübhanallâh

»

deyip, mahviyet içinde hayret ve muhabbet ile secde eder.

Sonra görüyor ki: Bir Ganiyy-i Mutlak, bir sehavet-i mutlak içinde nihayetsiz servetini, hazinelerini gösteriyor. O da ona mukabil, tazim ve sena içinde kemâl-i iftikar ile sual eder ve ister.

Sonra görüyor ki: O Fâtır-ı Zülcelâl, yeryüzünü bir sergi hükmünde yapmış. Bütün antika san'atlarını orada teşhir ediyor. O da ona mukabil: «Mâşâallah» diyerek takdir ile, «Bârekâllah

»

diyerek tahsin ile,

«

Sübhânallah

»

diyerek hayret ile,

«

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

Allahü Ekber

»

diyerek istihsan ile mukabele eder.

Sonra görüyor ki: Bir Vâhid-i Ehad, şu kâinat sarayında taklid edilmez sikkeleriyle, ona mahsus hâtemleriyle, ona münhasır turralarıyla, ona has fermanlarıyla bütün mevcûdâta damga-i vahdet koyuyor ve tevhidin âyâtını nakşediyor. Ve âfâk-ı âlemin aktarında Vahdâniyetin bayrağını dikiyor ve Rubûbiyetini ilân edi-

sh: » (S: 345)

yor. O da ona mukabil; tasdik ile, îmân ile, tevhid ile, iz'an ile, şهادet ile, ubûdiyet ile mukabele eder.

İşte bu çeşit ibâdat ve tefekküratla hakikî insan olur, ahsen-i takvimde olduğunu gösterir. İmanın yümnüyle emanete lâayık, emin bir halife-i arz olur.

Ey ahsen-i takvimde yaratılan ve sû'-i ihtiyarıyla esfel-i sâfilîn tarafına giden insan-ı gâfil! Beni dinle. Ben de senin gibi gençlik sarhoşluğuyla gaflet içinde dünyayı hoş ve güzel gördüğüm halde, gençlik sarhoşluğundan ihtiyarlık sabahında ayıldığım dakikada, o güzel zannettiğim âhirete müteveccih olmayan dünyanın yüzünü nasıl çirkin gördüğümü ve âhirete bakan hakikî yüzü ne kadar güzel olduğunu, Onyedinci Söz'ün İkinci Makamının 227-228'nci sahifelerinde yazılan iki levha-i hakikate bak, sen de gör:

Birinci Levha: Ehl-i dalâlet gibi, fakat sarhoş olmadan gaflet perdesiyle eskiden gördüğüm ehl-i gaflet dünyasının hakikatını tasvir eder.

İkinci Levha: Ehl-i hidâyet ve huzûrun hakikat-ı dünyalarına işaret eder. Eskiden ne tarzda

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -

0000000000 000000 0000000 000000000000 000 000000 000000 000000 000 000000000000
0000000000

00000000 0000 000000000 000000000 00000000 000 0000000000 00000000 000 00000000 00000
00000000 00000000000

000000000000 000000000000000000 00000000 00000 0000000 00 00000 000000000000
 000000000 00 0000000000000 00000000 00 0000000000000 00000000 000000 0000000000000000
 00 000000000 0000000000 000000000000 00000000000 0000000 000000 00 00000000000 00000000
 00 00000000 000000000 00 0000000000 00000000 00 00000000 00000000 000000000 000000000000
 00 0000000 00000000000 00000000000 00 0000000 000000000 00000000 00 000 0000 00 00000000
 000000 00000 0000000000000 000000000 0000000000 0000000000 0000000000 000000000000 0000
 0000 000000 0000 00000000000 0000000000000 0000 000000 0000 000000000000 000000 0000
 00 00000000000000 00000000 00000000 00 00 00000000 00000000000 000000000000 00 000000000
 000000000000000000 0000000000 0000 00 000000000000000 0000000000 0000 00000000 000000000000

[illegible]

24 / 25

23.SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Çarşamba, 08 Mayıs 2024 06:02 -
